

Bestyrelsesoversigt

Bestyrelsen

Formand: Henrik Sloth, Køllegårdsvej 9, 2730 Herlev. Mail luma@kortsloth.dk. Tlf. 44 53 06 97

Næstformand: Børge Spiegelhauer, Marienborg Alle 57 B, 2860 Søborg. Mail spiegel@webspeed.dk. Tlf. 39 69 80 73

Kasserer: Øjvind Ottesen, Brødslevvejen 15, 9480 Løkken. Mail oejvindotte@mail.dk. Tlf. 98 88 36 37

Hjemmeside

Vi har en hjemmeside på adressen www.lumaweb.dk. Bestyrelsen er ansvarlig for indholdet på hjemmesiden og det er Henrik Sloth, der laver den.

Foreningens e-mail

luma@lumaweb.dk

Hvordan bliver man medlem?

Hvad koster det?

Et enkeltmedlemskab koster 110 kroner for et år

Et familiemedlemskab/en institution koster 170 kroner for et år

Hvordan gør jeg?

Du kan sende oplysning om dit navn, adresse, telefonnummer, evt. e-mail, om du er forældre, pårørende, fagperson eller andet, og om du ønsker enkelt- eller familiemedlemskab. Du kan melde dig ind til Øjvind Ottesen, Brødslevvejen 15, 9480 Løkken – eller på e-mail til oejvindotte@mail.dk. Du er også meget velkommen til at melde dig ind via vores hjemmeside www.lumaweb.dk.

Hvad er LUMA?

LUMA er en landsforening, der arbejder for udviklingshæmmede med autisme og deres familier. Vi arbejder for at synliggøre de udviklingshæmmede med autisme og samtidig skabe opmærksomhed omkring deres specielle behov. Vi arbejder for oprettelse og udbygning af de tilbud der gives de udviklingshæmmede med autisme i institutioner, skoler, bomuligheder, aflastning og beskæftigelse, - tilbud der skal være afpasset denne gruppes helt specielle behov.

Formanden har ordet

Jeg vil bare have fred og ro.

Det er vel ikke et urimeligt krav at ønske sig fred og ro, specielt når man taler om sit hjem. Det kan være vanskeligt at opnå, men det kan opnås - selv i hjem med børn og teenagere.

Når man taler med søskende til hjemmeboende børn med handicap, er fred og ro også nogle af de ord, der kommer frem, når man spørger, hvad de sætter mest pris på i de perioder, hvor barnet med handicap er i aflastning.

Så det er vel ikke helt urimeligt at begreber som fred og ro, boligens ukrænkelighed og privatlivets fred er nogle af de grundpiller, der også skal gælde, når vi taler om boliger, hvor der er behov for ekstra støtte til beboeren.

Som omtalt i sidste nummer af LUMA bladet tyder en landsdækkende undersøgelse af regionernes bosteder (se evt. mere på kortlink.dk/5mem) da også på, at de pårørende generelt er tilfredse med indholdet af de botilbud, der indgik i undersøgelsen.

Vi har dog i LUMA modtaget kommentarer, der tyder på, at det ikke er tilfældet alle vegne. Der er eksempler på, at de grundlæggende antagelser, som personalets forslag og handlinger bygger på, ikke stemmer overens med de pårørendes værdier.

Når der eksempelvis er personer på et lavt funktionsniveau, der søger væk på udflugter alene til fx nærmeste pølsevogn, fodgængerfelt eller supermarked for at studere paller, er det selvfølgelig en uholdbar og uhensigtsmæssig situation. For nogle er reaktionen, at personen stikker af, og at der skal indføres kontrol og aflåses døre for at sætte personens sikkerhed i højsædet. Andre sætter den personlige frihed højest og opfatter aflåste døre og kontrol som et indgreb på den personlige frihed på linje med fængsling. Det er to forskellige opfattelser, hvor den sidste vil hælde til, at der skal sættes flere pædagogiske ressourcer ind på at sikre såvel en hensigtsmæssig adfærd, som at der handles på personens ønske - udtrykt ved udflugten - ved at yde den nødvendige støtte, for at ønsket kan opnås.

Vi hører også, at botilbud beder pårørende til nogle beboere begrænse deres besøg af hensyn til en anden beboer, der er urolig og udadreagerende. Og at andre beboere, af samme hensyn, bliver begrænset i at kunne opholde sig i deres hjem til de få gange om ugen, hvor bemanningen i botilbuddet er tilstrækkeligt til at håndtere eventuelle konflikter. Her kan det forståeligt nok være svært for de berørte at se, hvordan disse foranstaltninger kan stemme overens med, at disse boliger skal tjene som hjem for alle beboerne. Det er nok ikke mange mennesker, der vil finde det naturligt, at andre skal bestemme, hvornår de må komme i deres eget hjem, og hvem og hvor mange de må have på besøg.

Til tider kan nogle af konflikterne bunde i, at der ikke er kommunikeret tilstrækkeligt tydeligt, hvad det grundlæggende indhold i tilbuddet er. Der er tilsyneladende en klar forskel på, om tilbuddet definerer sig som en behandlingsinstitution eller som et tilbud om bolig med særlige støtteforanstaltninger.

Der findes ikke en universal løsning, der kan løse alle aspekter af de forskellige problemstillinger, men vi må kunne forvente, at flere aspekter tages ind i vurderingerne, når der skal findes løsninger. Der er set eksempler på, at der har skullet en bedring af de fysiske rammer til for at opnå tilfredsstillende forhold, men også at en struktureret pædagogisk indsats har været svaret. Til tider er der tale om, at hele støtteindsatsen overfor den enkelte har måttet gentænkes, før der kom en tilfredsstillende løsning ud af det.

FNs handicapkonvention

Nu foreligger FNs handicapkonvention i en dansk oversættelse. Samtidig er arbejdet med Danmarks ratifikation af konventionen blevet udskudt. Der fremgår intet af lovkataloget for 2009, som tyder på skridt i retning af ratifikation af konventionen.

FNs internationale handicapkonvention blev vedtaget af FNs generalforsamling den 13. december 2006. Velfærdsministeriet skriver på deres hjemmeside, at de arbejder på at få ratificeret konventionen, så den bliver en del af dansk lovgivning i begyndelsen af 2009.

Konventionen er en menneskerettighedskonvention, der skal sikre de grundlæggende menneskerettigheder for mennesker med funktionsnedsættelser. Den skal bidrage til, at mennesker med funktionsnedsættelser opnår lige muligheder og de samme rettigheder, som andre mennesker har, inden for områder som uddannelse, arbejde og det sociale liv.

Det, der ligger i ratifikationsprocessen, er at undersøge, hvilke konsekvenser konventionen vil have på dansk lovgivning.

LUMA er tilknyttet LEV

Det er der jo ikke den store nyhed i, men at vi nu og de næste 4 år har 2 bestyrelsesmedlemmer med i hovedbestyrelsen af LEV er en nyhed, der viser, at vi på denne måde er godt repræsenteret i det handicappolitiske arbejde.

Bladet her udkommer i december måned, og jeg vil benytte lejligheden til at ønske alle medlemmer, læsere, annoncører og samarbejdspartnere en god jul og et godt nytår.

Venlig hilsen
Henrik Sloth

Dette nummer

Du kan her se hvad der har fundet vej til dette nummer:

Formanden har ordet
Opgør med en gammel institution
En hilsen fra kassereren.
Anbring først iltmasken på dig selv - boganmeldelse
Omlægningen af specialundervisningsområdet er gået godt
Nye udgivelser
Korte omtaler

Næste nummer

Udkommer i marts 2009. Deadline for indlæg er 15. januar 2009.

Vi modtager meget gerne indlæg fra dig.

Hvad kan du som læser gøre?

Bladet er til for dig. Vi modtager meget gerne artikler til offentliggørelse i bladet, det kan være artikler om oplevelser i institutioner, om handicappolitiske tiltag, om diagnoser eller hvad du mener, kan være af interesse for en bredere medlemsskare. Redaktionen (som p.t. er lig med bestyrelsen) forbeholder sig ret til at prioritere, kommentere og eventuelt beskære artiklerne.

Du er også meget velkommen til at bestille et mindre oplag af bladet for at placere det på egnede steder / dele det ud med det formål at gøre opmærksom på LUMA.

Opgør med en gammel institution

Skrevet af Arne Ditlevsen

Når vi i LUMA taler boliger, taler vi ofte nyetablering og at flytte hjemmefra. I denne artikel, der har været bragt i LEV bladet nr. 6 fra oktober 2008, er vinklen en forbedring af allerede etablerede botilbud, som er blevet fysisk utidssvarende i forhold til dagens standarder. RED

Slagelse Kommune har en stor andel beboere med udviklingshæmning. Men det forhindrer ikke store ambitioner på boligområdet for mennesker med udviklingshæmning. Der indvies i disse år dusinvis af nye boliger årligt.

Andersvænge er navnet på en af de ”gode” gamle institutioner for udviklingshæmmede. I storhedstiden omkring 1970 boede her omkring 600 udviklingshæmmede i, hvad der vel nærmest kan beskrives som et lille bysamfund. I dag bor der cirka 225 udviklingshæmmede i det store område, der nu ikke længere hedder Andersvænge, men Rosenkildeparken.

Fredag den 19. september 2008 var der officiel indvielse af 30 splinternye boliger i Specialcenter syns- og hørehæmmede i Rosenkildeparken. Boligerne har tekøkken, bad og toilet, stue og soveværelse. Centeret består af fem kvadratiske pyramideklynger med seks boliger i hver. I hver klynge er der et fælles køkken/alrum, og desuden er der fælles for hele bebyggelsen et massageog sparum samt en café. Fokus har været at skabe tidssvarende boliger. Til gengæld har man været nødsaget til at spare på udgifterne udendørs. Boligerne har ikke fået den lovede terrasse, og en sanse-have er det heller ikke blevet til. Endnu i hvert fald.

Moderne boliger til alle

Boligerne i Specialcenter syns- og hørehæmmede erstatter de boliger, som de 30 beboere havde i en af de gamle blokke i Rosenkildeparken. Boliger ned til syv kvadratmeter og uden eget bad og toilet. Boligerne i specialcenteret er et glimrende bevis for den helt bevidste målsætning, man har i Slagelse Kommune (og tidligere Vestsjællands Amt) om at skabe moderne boliger til alle udviklingshæmmede i området. Og det er en del i og med, at kommunen efter kommunalreformen overtog de fleste af de gamle amtstilbud for handicappede uden skelen til, om borgerne oprindeligt kommer fra Slagelse Kommune eller andre kommuner.

Arbejdet med at etablere boligerne er godt i gang. I 2007 og 2008 har man således i alt indviet 129 nye almene boliger til målgruppen, nemlig udviklingshæmmede og autister. Alle boligerne ligger i Rosenkildeparken. I de kommende to-tre år er planen at opføre yderligere 112 boliger til personer, der i dag bor i gamle, nedslidte værelser i Rosenkildeparken.

Ambitionen er, at Slagelse Kommune bliver den første store kommune, som er fuldt udbygget med almene boliger til alle handicappede borgere med behov for et botilbud.

Bevidst satsning

Jørgen Andersen (SF), udvalgsformand for Slagelse Kommunes Handicap og Socialpsykiatriudvalg, fortæller om baggrunden for kommunens fokusering på netop udviklingshæmmede og udviklingshæmmedes livsvilkår: - Slagelse Kommune overtog efter kommunalreformen qva blandt andet Andersvænges placering vel omkring 80 procent af amtets gamle amtsinstitutioner, så der er en stor koncentration af udviklingshæmmede i kommunen. Derfor valgte vi også at satse på handicapområdet efter reformen. Det fagudvalg, jeg er formand for, Handicap og Socialpsykiatri, er et udvalg som dækker netop dette område. Og det er ikke normalt i andre kommuner, at man har sådan et udvalg. Men det gør det muligt at præge området og synliggøre det, så det behandles på lige fod med for eksempel Teknik og Miljø.

Udflytning fra Rosenkildeparken

Antallet af beboere i Rosenkildeparken med udviklingshæmning er faldende. Og den tendens fortsætter formentlig, når der skal bygges nyt til de 112 beboere, som stadig bor i de gamle blokke, for planen er, at de nye boliger ikke skal ligge i Rosenkildeparken, men spredes rundt i kommunen – evt. i Korsør, Skælskør og et tredje sted.

- Det hænger selvfølgelig sammen med, at vi godt vil gøre op med den gamle institutionstanke, der lå bag etableringen af Andersvænge i sin tid, siger Jørgen Andersen.

Han er dog ikke umiddelbart interesseret i at åbne op for boligbyggeri i Rosenkildeparken for andre end den nuværende gruppe af autister og udviklingshæmmede:

- I mit hoved skal vi beholde området for denne gruppe. Det er trygt for dem, der bor her, der er simpelthen et unikt miljø, og beboerne kan færdes frit.

Fortsat et område for handicappede

Ikke desto mindre er Rosenkildeparken kendetegnet ved, at det er et område, hvor der kun bor handicappede. Parken bruges således ikke meget af byens øvrige beboere, men som Jørgen Andersen siger, så kommer de mennesker med udviklingshæmning og autisme, der bor i området, også i selve byen. En del arbejder også uden for Rosenkildeparken på værksteder og lignende.

Hvad de ledige bygninger i Rosenkildeparken skal bruges til, har man endnu ikke taget beslutning om. Jørgen Andersen forestiller sig, at autisceceneret kunne overtage nogle af dem til for eksempel undervisningsbrug, for det er et område i stor udvikling.

Der vil formentlig inden udgangen af i år ligge et forslag til, hvor de ”sidste” 112 boliger til udviklingshæmmede skal opføres. Det forslag skal så behandles politisk efterfølgende.

En hilsen fra kassereren.

Kontingentet fastægges på den årlige generalforsamling i maj måned.

For at spare vedlægges et kontingentindbetalingskort sammen med septembernummeret af LUMA bladet.

Langt de fleste af vore medlemmer er flinke til at betale, men der er enkelte, der glemmer at overholde betalingsfristen.

Hvis du af en eller anden grund ikke ønsker at forny dit medlemskab, vil jeg meget gerne have en udmeldelse for ikke at belaste foreningens økonomi unødigt. Porto en alene udgør kr. 10,- for hver udsendelse.

Det vil også være en stor hjælp, hvis I giver besked om adresseændringer og ændringer i det hele taget.

TAK

Kassereren.

Anbring først iltmasken på dig selv - boganmeldelse

Skrevet af *Heidi Brandt, psykoterapeut og mor til en multihandicappet pige*

Anmeldelsen har også været bragt i LEV Københavns Kommunekreds blad nr. 3 – September 2008 og gengives efter aftale med forfatteren

Når det går op for en, at ens barn er handicappet eller alvorligt syg, står de fleste af os helt alene i verden. Gulvtæppet bliver revet væk og verden er med et forandret. Vi skal til at lære et helt nyt liv at kende.

I denne proces prøver de fleste af os at finde andre, som har gået på denne vej før os, som kan fortælle lidt om, hvad der venter os forude og hvad det egentlig er, at vi står i - lige nu.

Et godt sted at hente hjælp er bøgernes verden, hvor der er udgivet flere bøger om handicap, sorg og krise. Disse bøger er enten skrevet af fagpersoner eller er meget personlige beretninger.

En bog som er helt unik i denne sammenhæng er ”Anbring først Iltmasken på dig selv” af Andres Ragnarsson, udgivet på Dansk Psykologisk Forlag, 2008.

Her er skrevet en bog, som næsten burde være obligatorisk læsning for alle forældre til handicappede eller alvorligt syge børn.

Bogens titel er en henvisning til sikkerhedsundervisningen i flyvemaskiner:

Hvis lufttrykket falder i kabinen og du rejser med et barn, anbring da først iltmasken på dig selv og siden på barnet. Hvis man sørger for barnet først, men selv besvimer, er der alligevel ingen til at tage sig af barnet!

Den er skrevet af den islandske familierapeut Andres Ragnarsson, som også selv havde en søn med et svært handicap. Sønnen er død nu.

Det er tydeligt, at den er skrevet af en forfatter, som kender sit stof. Nogle vil måske føle sig provokeret af synspunkterne i bogen, men den gennemstrømmes samtidig af en dyb solidaritet og forståelse for os forældre. Han er nem at tro på, fordi han ved, hvad han taler om.

Den tager forældres dårlige samvittighed under kærlig behandling. Hvis forældre til normale børn altid har en snert af dårlig samvittighed, har forældre til handicappede børn det ofte ti-fold.

Den dårlige samvittighed

Den dårlige samvittighed kommer af, at der er altid MERE, man kan gøre for barnet: træne, lege, synge, ansøge om hjælpemidler, kurser, bistand, lede efter oplysning og uddanne sig, så man bliver endnu bedre til at kompensere for barnets mangler. Men det er skruen uden ende. I denne proces glemmer mange forældre sig selv. Det er en farlig sti at betrede. Når man bliver ved med at glemme sig selv, sine følelser og sine voksen-behov, kan det føre til udbrændthed og stress.

Ragnarsson har tydeligvis en fortid i 12-Trins Programmerne (AA o.l.)

I disse fællesskaber bruges et begreb, som kaldes "med-afhængighed".

Det er den situation, som pårørende til misbrugere ofte står i, hvor alt kommer til at dreje sig om at stoppe eller kontrollere den andens misbrug. Det medfører, at den pårørende mister sit eget omdrejningspunkt og "danser" efter misbrugerens pibe. Det er risikabelt, fordi man netop ingen magt har over andre end sig selv.

Han overfører medafhængig-begrebet til forældre for handicappede børn: Selvfølgelig skal vi tage vare på vores børns behov og være aktive for at skabe nogle gode rammer for dem. Men det kammer over, når vi bliver hyperaktive og glemmer at varetage egen behov.

Han minder os om Sindsro-bønnen:

Giv mig sindsro til at acceptere de ting, jeg ikke kan ændre
Giv mig til styrke til at ændre de ting, jeg kan
Og giv mig visdom til at se forskellen.

Vi skal som forældre lære at passe på os selv. Det har alt for store omkostninger, hvis vi ikke gør.

Brugsanvisning

Bogen gennemgår nærmest skridt for skridt, hvordan vi som forældre kan komme igennem krisen og sorgen og ud igen på den anden side, som sunde og hele mennesker. Det er ingen let rejse. Der skal en selvransagelse til før man kan få sit livssyn til at passe med sin skæbne, som han så smukt udtrykker det.

Bogens sidste afsnit handler netop om tro og skæbne. Ragnarsson lægger ikke skjul på sit kristne fundament. Hans pointe er, at man som forældre til et handicappet barn ikke kan undgå at stille sig selv spørgsmål om "hvorfor", "hvordan" og "hvorhen". Det er eksistentielle spørgsmål. Hvordan vi finder svaret på dem, har stor betydning for hvordan vi oplever vores liv.

Mine egne svar matcher ikke helt forfatterens, men det har ingen betydning for at jeg stadig synes, at dette er en meget væsentlig bog, som er god til at komme videre med. For mit eget vedkommende fandt jeg mig sidde og nikke genkendende til hver eneste side.

Bare det, at man ikke længere er helt alene med sine oplevelser, gør at smerten og udfordringerne bliver lettere at bære.

Omlægningen af specialundervisningsområdet er gået godt

Pressemeddelelse fra Undervisningsministeriet onsdag den 11. juni 2008

Den første redegørelse om udviklingen på specialundervisningsområdet efter kommunalreformen viser, at omlægningen fra amtskommunal til kommunal drift er gået godt.

Da den nye kommunalreform trådte i kraft den 1. januar 2007, blev ansvaret for folkeskolens specialundervisning, herunder specialpædagogisk bistand til førskolebørn og specialundervisning for voksne, samlet hos kommunalbestyrelserne. Det overordnede formål med kommunalreformen var, at opgaverne skulle løses så tæt på borgerne som muligt.

Som et led i overvågningen af kommunalreformen skal undervisningsministeren årligt i perioden 2008-2010 fremlægge en redegørelse for Folketinget om udviklingen på specialundervisningsområdet.

Den første redegørelse for 2007, der bygger på redegørelser fra kommuner, regioner og regionale udviklingsråd samt inddrager årsrapport fra Klagenævnet for vidtgående specialundervisning og statistiske oplysninger fra Danmarks Statistik og UNI?C Statistik & Analyse, er nu udarbejdet. Den viser, at overgangen er forløbet ganske fint. Kommunerne har generelt valgt at videreføre den hidtidige amtskommunale praksis på specialundervisningsområdet, og der har ikke været bemærkelsesværdige ændringer i 2007.

Konklusioner og vurderinger

Overordnet konkluderes det, at overgangen fra amtskommunal til kommunal drift og ansvar har været relativt problemfri.

Mere specifikt vurderes det:

- Elev- og deltagerantal er overvejende stabile med tendens til mindre stigninger i de specialiserede tilbud, herunder særligt kommunernes egne tilbud.
- Tilbudsmønstret er indtil videre upåvirket af kommunalreformen. Kommunerne bruger de eksisterende undervisningstilbud og udtrykker intentioner om at øge kvalitet og kapacitet i lokale tilbud samt at sikre bedre sammenhæng og nærhed i tilbuddene. Den eksisterende specialisering af undervisningstilbuddene er opretholdt.
- Der ses ikke tegn på et fald i udgifts- eller serviceniveauet på områderne, hverken i kommunernes budgetter eller i udviklingsrådenes redegørelser.
- Det overordnede samarbejde mellem kommunalbestyrelser og regionsråd er velfungerende, både i forhold til rammeaftalerne og i de eksisterende netværk på

specialundervisningsområdet. Der påpeges dog begrænsninger i fleksibilitet og planlægningsmuligheder for tilbud omfattet af rammeaftalerne.

- De forpligtende kommunale samarbejder, som er etableret for blandt andet ø-kommuner, er velfungerende.
- Udvidelsen af klageadgangen har ikke givet grund til bekymring.
- Der har været færre henvisninger på specialundervisningsområdet til den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, VISO, end forventet, men både VISO og udviklingsrådene vurderer, at kommunerne fremover vil gøre mere brug af VISOs specialrådgivning.

Undervisningsminister Bertel Haarder siger:

”Det glæder mig, at overgangen fra amt til kommune på specialundervisningsområdet er gået så problemløst. Kommunerne har som ventet taget opgaven alvorligt, og det ser ud til, at ideen om at samle opgaverne et sted var rigtig. Det er meget vigtigt, at børn hurtigt får det rigtige tilbud. Derfor glæder det mig at se, at kommunerne vil styrke kvaliteten yderligere og arbejde på at sikre bedre sammenhæng og nærhed. Vi vil fortsat følge området nøje.”

Læs redegørelsen (pdf) : <http://www.uvm.dk/08/documents/specialundervisning.pdf>

Fakta

I den vidtgående specialundervisning har der hvert år fra 2001 til 2006 været en stigning.

For andre specialklasser og specialskoler har UNI?C oplyst elevtal, der også viser en årlig stigning – fra 10.772 i 2001 til 13.567 i 2005.

I de regionale udviklingsråds rapporter er der redegjort for elevtal i specialklasser og specialskoler. Disse tal viser, at der er en stigning fra 1. januar 2007 til 15. september 2007 (altså fra skoleåret 2006/2007 til 2007/2008) på cirka 10 procent, men disse tal er ikke helt troværdige, idet vi ikke ved, om de er opgjort ens i de 98 kommuner. Der er imidlertid ingen tvivl om, at der er tale om en mindre stigning.

Samlet set betyder det, at antallet af elever i specialklasser og specialskoler har været konstant stigende siden 2001.

Der er ikke pålidelige oplysninger om antallet af elever, der modtager almindelig støtte på hjemskolen, idet der ikke er indsamlet statistik herpå gennem en del år. Den seneste vurdering, der blev foretaget i 2003, peger på cirka 8,5 procent af samtlige elever i folkeskolen.

Økonomisk:

Specialundervisning

Udviklingen i folkeskolen har gennem de seneste to årtier været præget af en betydelig udgiftsvækst på specialundervisningsområdet. Der foreligger imidlertid ikke tal for udgifterne til den specialundervisning, som finder sted på de almindelige folkeskoler, idet udgifterne hertil ikke kan udskilles af udgifterne til den øvrige undervisning. Følgende tabel viser de budgetterede udgifter for de regnskabsfunktioner i den kommunale kontoplan, hvor der konteres udgifter vedrørende specialundervisning. Det er den specialundervisning, der finder sted i regionale tilbud og i særlige kommunale specialundervisningsskoler. Udgifterne til disse områder er nogenlunde sammenlignelige med den tidligere amtskommunale specialundervisning. Hertil kommer de administrative udgifter, der er knyttet til den pædagogisk psykologiske rådgivning.

(mio. kr.)	2006	2007	2008
Pædagogisk psykologisk rådgivning	909,8	972,6	1.033,6
Specialundervisning i regionale tilbud	3.204,3	1.343,2	815,3
Kommunale specialskoler	117,5	2.395,4	3.253,3
I alt (løbende prisniveau)	4.231,6	4.711,2	5.102,2
I alt 2008 prisniveau	4.502,4	4.866,7	5.102,2

Budgettal vedrørende folkeskolens specialundervisning

Samlet set er der således tale om en sikker information om både et stigende elevtal i den specialiserede del af specialundervisningen og om øgede omkostninger hertil.

Når der tales om, at cirka 20 procent af udgifterne til folkeskolen bruges på specialundervisning, er det både den specialundervisning, der foregår i de almindelige folkeskoler (og som ikke er indeholdt i tabellerne), og udgifterne til den specialundervisning, der finder sted i regionale tilbud og i særlige kommunale specialundervisningsskoler.

Skolerådet skriver i øvrigt i sin seneste rapport (side 122), at det må formodes, at udgifterne til specialundervisning i dag udgør mere end 20 procent af kommunernes samlede udgifter på området.

Vurderingen af de 20 procent stammer fra en rapport fra en arbejdsgruppe om specialundervisning i 2003, som er udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat i forbindelse med kommuneaftalerne med deltagelse af Undervisningsministeriet, Finansministeriet, Socialministeriet, KL, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune. Heri refereres til en KL-undersøgelse fra 2000, der på grundlag af opgørelser fra syv kommuner viser, at specialundervisningen lægger beslag på knap 20 procent af de samlede nettodriftsudgifter i folkeskolen. Det anføres (i 2003), at der er indikationer på, at udgifterne er steget siden.

Nye udgivelser

Du og Jeg - om personlig etisk standard, empati og dedikation

Du og Jeg handler om, hvordan personer med funktionsnedsættelser mødes af deres medmennesker - af deres lærere, pædagoger og behandlere, af deres familie og venner og af den øvrige omverden. Forfatteren har gennem mange år været lærer for elever med forskellige typer handicap, og i bogens ti essays bruger han litteratur, film og andre kulturelle oplevelser som udgangspunkt for at reflektere over, hvordan disse mennesker behandles og opfattes - hvordan et Du og et Jeg mødes.

Etiske spørgsmål, psykologi og samfundsrelaterede problemstillinger vedrørende funktionsnedsatte berøres i bogen, men der opstilles ikke direkte råd og regler for, hvordan man bør omgås disse

mennesker. Forfatteren deler derimod ud af sin dybe berørthed og glæde ved arbejdet og af de tanker og teoretiske overvejelser, som mødet med elever og forældre afstedkommer.

Laust Torp Jensen (født 1948) er lærer ved Vestermarkskolen i Aars og kursusleder i VIKOM (Videnscenter om Kommunikation og Multiple Funktionsnedsættelser hos Børn og Unge uden et Talesprog).

»Originalt har forfatteren anvendt litteraturen som øjenåbner til svære spørgsmål. Det er en antiopskriftsbog, der indbyder til refleksion og fordybelse, og som vil kunne berige og udvide praksis. Bogen har bud til alle - både dem der indgår i relationer til mennesker med svære funktionsnedsættelser og dem, der på anden måde kommer i berøring med mennesker i afhængige situationer.«

Dr.pæd. Birgit Kirkebæk

Udgiver Frydenlund

ISBN 9788778876614

Udgivelsesår 2008

Korte omtaler

Søvnproblemer ved ADHD og autisme

Arrangør: Videnscenter for Autisme, Servicestyrelsen

Kursussted: Store Auditorium
Herlev Hospital
Herlev Ringvej 75
2730 Herlev

Afholdelsesdato: 08-06-2009

Sidste tilmelding: 08-05-2009

Pris: 1.450,00

Søvnproblemer er mere almindelige hos børn med autisme og/eller ADHD, end hos typisk udviklede børn, uanset deres udviklingstrin eller tilhørende medicinske tilstande. Der er ikke meget, der tyder på at søvnproblemerne forsvinder med alderen, det handler mere om, at forældrene bliver trætte af at klage, og de som har søvnproblemerne ”vænner sig til det”.

Autisme er et unikt eksempel på et gen/miljø samspil, med både psykologiske og genetiske forklaringer på vanskelighederne. Årsagerne til søvnproblemer ved ADHD synes også at inkludere både psykologiske og genetiske faktorer.

På konferencen vil vi præsentere en evidensbaseret undersøgelse af både årsager til og behandlinger af søvnforstyrrelser i forbindelse med autisme og ADHD. Undersøgelsen præsenteres af to førende forskere og praktiserende læger på området. Dagen vil byde på en del teori, men også en række praktiske forslag og gennemgange af case-historier.

Oplægsholdere:

Paul Gringras, specialist i pædiatriske neurologiske funktionsnedsættelser ved Guy's and St Thomas's Hospital i London og Luci Wiggs, dr.phil. i børnepsykologi ved Oxford Universitet, Afdelingen for børne- og ungdomspsykiatri.
Programmet finder sted fra 9.30-16.00.

Læs mere på: <http://www.autisme.dk/default.asp?mode=activities&page=19&action=show&id=500>
- Eller brug vores kortlink: kortlink.dk/5wza

VISO evalueres i efteråret 2008

Velfærdsministeriet og Undervisningsministeriet har netop igangsat en evaluering af VISO. Evalueringen skal sætte fokus på kvaliteten og relevansen af den rådgivning, som VISO giver til de kommunale sagsbehandlere og borgere, samt på oplevelsen af tilfredsheden med VISO.

Hvad evalueres?

Evalueringen skal blandt andet kortlægge

- hvem der henvender sig til VISO
- baggrunden for, at man henvender sig
- hvad henvendelserne omhandler
- hvordan sagsbehandlere, fagfolk og borgere, der har været i kontakt med VISO, vurderer den rådgivning og udredning, som VISO har foretaget
- hvad det er for en viden, sagsbehandlere har brug for.

Hvordan evalueres VISO?

Evalueringen gennemføres af Rambøll Management. Den er indledt med en foranalyse, hvor der er gennemført fokusgruppeinterview med kommunale sagsbehandlere, medarbejdere i VISOs centrale enhed, Kommunernes Landsforening, Undervisningsministeriet og Velfærdsministeriet.

I uge 44-47 afdækkes 70-80 komplicerede enkeltsager i 10 udvalgte kommuner. Der vil være tale om en gennemgang af såvel komplicerede enkeltsager, hvor kommunerne har benyttet VISO, som komplicerede enkeltsager, hvor kommunerne ikke har henvendt sig til VISO.

I samme periode gennemføres 20 kvalitative interviews med medarbejdere og ledere i VISOs centrale enhed og i leverandørnetværket.

I uge 46-48 gennemføres fire større spørgeskemaundersøgelser:

- En undersøgelse blandt kommunale sagsbehandlere, frontpersonale og PPR-medarbejdere
- En undersøgelse blandt medarbejdere og ledere i VISOs centrale enhed
- En undersøgelse blandt leverandørerne i VISOs leverandørnetværk
- En undersøgelse blandt borgere, der har anvendt VISO.

Evalueringen forventes afsluttet ved udgangen af 2008.

Yderligere oplysninger om evalueringen kan fås hos Sidse Vang Hansson på telefon 33 92 92 73.

Hvad er VISO?

Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation VISO, blev etableret 1. januar 2007 som led i kommunalformen. VISOs formål er at bistå kommuner og borgere med rådgivning og udredning i de mest komplicerede og specialiserede enkeltsager på socialområdet og specialundervisningsområdet.

Ny organisation for brugerstyret personlig assistance (hjælperordning)

Den 1. januar 2009 træder nye regler i kraft, som betyder, at mennesker med borgerstyret personlig assistance (de nuværende hjælpeordninger) kan vælge at afgive arbejdsgiveransvaret enten til en nærtstående person eller til et privat firma eller til en borgerstyret organisation.

Den enkelte borger bevarer fordelene i form af en fleksibel hjælp, hvor man selv vælger sine hjælpere og planlægger sin hverdag, men kan vælge at slippe af med de administrative byrder, der følger af at være arbejdsgiver. Herved vil flere mennesker få mulighed for hjælp i form af borgerstyret personlig assistance (BPA).

På initiativ af Danske Handicaporganisationer(DH) er en non-profit borgerstyret organisation nu oprettet. Den nye organisation hedder Landsorganisationen Borgerstyret Personlig Assistance

(LOBPA). Formålet er umiddelbart at overtage det formelle arbejdsgiveransvar for de, der ønsker

det, men dernæst er planen at udvikle en samlet service til borgere og hjælpere, der blandt andet omfatter rekruttering af hjælpere, vikarservice, løn- og skatteadministration og uddannelse.

Den nye organisation vil få en hjemmeside – www.lobpa.dk – som i øjeblikket er ved at blive strikket sammen.

Indmeldelse
Som medlemmer kan optages alle, der på nuværende tidspunkt har en hjælpeordning, og som indbetaler kontingentet på 100 kr. om året.

Indmeldelse

LOBPA - ny borgerstyret forening
Velkommen til LOBPAs midlertidige hjemmeside. Vi har lånt et hjørne af Danske Handicaporganisationers hjemmeside, mens vi forbereder vores egen.

Den 1. januar 2009 træder nye regler i kraft, som betyder, at mennesker med borgerstyret personlig assistance (de nuværende hjælpeordninger) kan vælge at afgive arbejdsgiveransvaret enten til en nærtstående person eller til et privat firma eller til en borgerstyret organisation. LOBPA er stiftet til dette formål.

Landsorganisationen Borgerstyret Personlig Assistance vil - fra årskiftet - tilbyde at overtage en del af arbejdsgiveransvaret og være behjælpelig med rekruttering af hjælpere, vikardækning, kurser, juridisk rådgivning osv.

Den enkelte borger bevarer fordelene i form af en fleksibel hjælp, hvor man selv vælger sine hjælpere og planlægger sin hverdag, men kan vælge at slippe af med de administrative byrder, der følger af at være arbejdsgiver. Herved vil flere mennesker få mulighed for hjælp i form af borgerstyret personlig assistance (BPA).

LOBPA er en non-profit borgerstyret organisation, oprettet af en række enkeltpersoner med tilknytning til blandt andet Dansk Handicap Forbund, FVC - Rygnarvskadede i Danmark, Muskelsvindfonden, Landsforeningen af Polio-, Trafik og Ulykkeskadede, Spastikerforeningen og Scleroseforeningen. Foreningerne opfordrer alle med en hjælperordning til at melde sig ind i LOBPA og til at bruge organisationens fremtidige serviceydelser.

Som medlemmer kan optages alle, der på nuværende tidspunkt har en hjælperordning efter servicelovens § 96, og som indbetaler kontingentet på 100 kr. om året. Medlemskab er ikke betinget af, at man til sin tid vælger at overføre arbejdsgiveransvaret til LOBPA eller i øvrigt gøre brug af LOBPAs ydelser.

Vi vil her i starten have vores eget hjørne af handicap.dk, mens vi arbejder på at få etableret vores egen hjemmeside.

Yderligere oplysninger:
Janne Sander, næstformand for Muskelsvindfonden, 36 16 85 43 / 61 68 85 41
Stig Langvad, formand for Danske Handicaporganisationer, 86 12 38 40 / 36 38 85 28
Susanne Olsen, formand for Dansk Handicap Forbund, 44 48 43 93 / 20 76 01 03.

Bestyrelse: Janne Sander (formand), Stig Langvad, Susanne Olsen, Jens Bo Sørensen, Lone Barsøe, Michael Pedersen og Lena Nielsen.

Kontakt
Formand for LOBPA
Janne Sander
Tlf: 3638 8541 / 6168 8541

Spørgsmål & svar
08.09.2008
Støjt på om BPA og den nye forening - og læs svaret her på hjemmesiden. Send en mail.

Nyeste indhold
LOBPA har fået bevillet 2 mio. kr. til opstart.
06.10.2008
Pressemøde/tilfælde: Ny organisation for borgerstyret personlig assistance
08.09.2008

Se flere nyeste indhold
07.09.2008

Ledsagerkort

Et ledsagerkort giver ret til at medtage en ledsager ved rejser med DSB gratis – eller til selv at rejse til halv pris. Kortet giver endvidere mulighed for at flyve på indenrigsruterne med ledsager til nedsat pris.

Kortet giver også ret til rabat for nødvendig handicapledsager på en række kulturinstitutioner samt seværdigheder og attraktioner. Danske Handicaporganisationers (DH) Brugerservice udsteder ledsagerkort og du kan se mere om hvor det giver rabat på

www.handicap.dk/brugerservice/ledsagerkort.

Bevægelseshæmmede og psykisk handicappede kan ansøge om ledsagerkortet som koster 100,- kroner.

The screenshot shows the website for Danske Handicaporganisationer (DH). The main heading is 'Ledsagerkort'. The text explains that the service issues a guide card for DSB, allowing a guide to be taken for free on journeys or for half price. It also mentions that the card provides a discount for necessary guide services on various cultural institutions and attractions. A link is provided for the application form: 'Her kan du ansøge om ledersagerkortet'. The page also includes a search bar, a sidebar with navigation links like 'Parkingskort' and 'Faldskærm', and a footer with contact information for DH's Brugerservice.

DSB-ledsagerkort kan ikke udstedes til børn under 10 år. For dem udstedes i stedet et Børneledsagerkort efter aftale med Kulturministeriet. Børneledsagerkortet giver ret til rabat for en nødvendig handicapledsager på en række kulturinstitutioner samt seværdigheder og attraktioner.

Specielt børneledsagerkortet kan være til stor hjælp ved besøg i fx Tivoli, Legoland, Randers Regnskov, Djurs Sommerland eller Tivoli Friheden.

For yderligere informationer se www.handicap.dk/brugerservice/ledsagerkort eller kontakt DH på telefon 36 75 17 77. Ansøgningsskema m.v. kan findes på www.handicap.dk/brugerservice/ledsagerkort.